

«Στα χνάρια της ιστορίας του τόπου μας»

Δράσεις για την τοπική ιστορία

του Δήμου Λεβαδέων

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού

Διοργάνωση: Εφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας – Δήμος Λεβαδέων

Συνδιοργανωτές : οι Πολιτιστικοί σύλλογοι «Ο Πλούταρχος» της Χαιρώνειας, «Ο Παρνασσός» της Δαύλειας, «Ιτωνία» του Αγίου Γεωργίου

Με τη στήριξη των ΓΑΚ Φθιώτιδας & της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Λιβαδειάς,

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΣΥΜΠΟΣΙΟ «Στα χνάρια της Ιστορίας του τόπου μας από την αρχαιότητα ως τον 20ο αιώνα: Δαύλεια, Χαιρώνεια, Λιβαδειά, Κορώνεια, όρος Ελικών», 13-15 Σεπτεμβρίου 2024.

13 Σεπτεμβρίου 2024, Παρασκευή,

Λιβαδειά, Συνεδριακό Κέντρο Κρύας Χρήστος Παλαιολόγος, 8.30–15.30.

8.30-9.00: Χαιρετισμοί

1^η συνεδρία: συντονιστής Καραμάνης Δημήτριος

9.00-9.20: **Μάρκος Κωνσταντίνος**, αρχαιολόγος-υποψήφιος διδάκτωρ αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Humboldt του Βερολίνου,
«Συνοριακοί πύργοι παρατήρησης στη Βοιωτία του 4ου αιώνα π.Χ. Η περίπτωση του Λαφυστίου Λιβαδειάς.»

9.20-9.40 : **Ηλίας Γιάννης**, εκπαιδευτικός,
«Οχυρώσεις της περιοχής του Δήμου Λεβαδέων»

9.40-9.50: Συζήτηση

2^η συνεδρία: συντονιστής Μάρκος Κωνσταντίνος

9.50-10.10: **Bintliff John**, επίτιμος καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας,
«The Boeotia Project, 1978-Present. Tracing the Long-Term History of the Boeotian village»

10.10-10.30: **Αγιαμαρνώτης Γιώργος**, αρχαιολόγος,
«Διαχρονικοί άξονες στην ιστορία της Λιβαδειάς από τον 7^ο αι. π.Χ. ως τον 6ο αι. μ.Χ.»

10.30-10.50: **Γούλα Ε.**, αρχαιολόγος ΕΦΑ Βοιωτίας–υποψήφια διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αιγαίου.
Βιώνης Αθ., καθηγητής βυζαντινής αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κύπρου,
Φερτάκη Δ., τοπογράφος ΕΦΑ Βοιωτίας,

Λεβέτα Απ., αρχαιολόγος,
«*Το οικιστικό διάγραμμα της Λιβαδειάς διαχρονικά: Νέα δεδομένα και εκτιμήσεις*»

10.50-11.00: Συζήτηση

11.00-11.30: Διάλειμμα:

3^η συνεδρία: συντονιστής Bintliff John

11.30- 11.50: **Husøy Thomas Alexander**, ιστορικός του Νορβηγικού Ινστιτούτου,
«*Local Myth and Identity: Tracing the Ancient Identity of Chaironeia and Levadia through Local Cults and Myth*»

11.50-12.10: **Kadioğlu Musa**, καθηγητής κλασικής αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Άγκυρας,
«*The Ktistes of Teos: From the legendary Athama, to the Neos Athamas*»

12.10-12.30: **Αναγνώστου Χρ.**, ερευνητής, γεωλόγος-ωκεανογράφος,
Μαριολάκος Η., ομότιμος καθηγητής γεωλογίας του ΕΚΠΑ.
Νιαβή Β., εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης,
«*Προϊστορικοί Βοιωτοί στη Κεντρική Ευρώπη Από την Έρκυνα στον Ερκόνιο Δρυμό*»

12.30-12.45: Συζήτηση:

4^η συνεδρία: συντονιστής Χρήστου Αθανάσιος

12.45-13.05: **Σαμούχος Πέτρος**, εκπαιδευτικός,
«*Το αποτύπωμα του 1821 στην πόλη της Λιβαδειάς*»

13.05-13.25: **Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβών, Λεβαδειάς & Αυλίδος κ.κ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ**
«*Η συμβολή των μοναστηριών της Βοιωτίας στην Επανάσταση του 1821*»

13.25- 13.45: **Στεмпίλης Δημήτριος**, ιστορικός-ερευνητής-δημοσιογράφος,
«*Λιβαδειά: Ένα «μικρό Μάντσεστερ» με τη δύναμη του νερού. Όψεις ενός βιομηχανικού παραδείγματος στο νέο ελληνικό κράτος και η κληρονομιά του*»

13.45-14.00: Συζήτηση

5^η συνεδρία: συντονιστής Στεμπίλης Δημήτριος

14.00-14.20: **Βακιρτζηδέλη Σοφία**, Προϊσταμένη ΓΑΚ Φθιώτιδας,
«*Η συμβολή των Αρχείων στην τοπική κοινωνία και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης: η περίπτωση της Βοιωτίας*».

14.20-14.40: **Λυμπεράτος Μιχαήλ**, διδάκτωρ-συγγραφέας, Διευθυντής 3^{ου} Γυμνασίου Λιβαδειάς,
«*Η δολοφονία των 10 στην Λιβαδειά, τον Σεπτέμβριο του 1943: η απόπειρα νομιμοποίησης ενός εγκλήματος, η αξιοποίηση του χώρου και της μορφής της εκτέλεσης ως παράγοντα εκφοβισμού και οι πολλαπλές στοχεύσεις της.*»

14.40-15.00: **Χρήστου Θανάσης**, καθηγητής Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου,

«Τα Ολοκαυτώματα της Βοιωτίας στα πέτρινα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης (1941-1944): Αφειτηρίες, πρωταγωνιστές και προοπτικές».

15.00-15.20: **Κουτρουβίδης Ευστ.**, ιστορικός Βιβλιοθήκης της Βουλής
Παπαϊωάννου Αμ., αρχαιολόγος,
«Οι αφανείς της Βοιωτίας»

15.20- 15.30: Συζήτηση

Τέλος συνεδριών

Απόγευμα:

18.00-19.00: Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς: Ξενάγηση στην έκθεση αρχαιακού υλικού και βιβλίων τοπικής ιστορίας (Διαμαντής Λεωνίδας, Βακιρτζηδέλη Σοφία).

19.00- 21.00: Περιήγηση σε σημεία αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος στην πόλη της Λιβαδειάς. Επισκέψεις σε αστικές οικίες και βιοτεχνικά κτήρια (Γούλα Ελένη, Αντωνοπούλου Γεωργία, Στριμπής Ξενοφώντας)

14 Σεπτεμβρίου 2024, Σάββατο,

Χαιρώνεια, Δημοτικό κατάστημα, 9.00 –13.30.

1^η συνεδρία. Συντονίστρια Γούλα Ελένη.

9.00-9.20: **Κουντούρη Έλενα**, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων ΥΠΠΟ, Προϊσταμένη της Εφορείας Ακροπόλεως & Αναπληρώτρια Προϊσταμένη ΕΦΑ της Πόλης των Αθηνών,
«Χαιρώνεια: Η ιστορία μιας πόλης»

9.20-9.40: **Καλλιοντζής Γιάννης**, επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου,
«Οι επιγραφές της Λιβαδειάς και της Χαιρώνειας και η ιστορία της περιοχής»

9.40-10.00: **Ιωσήφ Παναγιώτης**, Επιστημονικός Διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης-καθηγητής νομισματικής στο Radboud Universiteit,
«Στα χνάρια των Μακεδόνων της Χαιρώνειας»

10.00-10.15: Συζήτηση

2^η συνεδρία: Συντονιστής Καλλιοντζής Γιάννης

10.15-10.35: **Χαραμή Αλεξάνδρα**, Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Βοιωτίας,
«Δύο ψηφιδωτά δάπεδα από τη Χαιρώνεια με παραστάσεις εποχών του έτους».

10.35-10.55: **Rousset Denis**, Directeur d'études École pratique des hautes études Paris,
«Ζητήματα πολιτικής και θρησκευτικής τοπογραφίας στην Αρχαία Ανατολική Φωκίδα»

10.55- 11.10: Συζήτηση

11.10-11.40: Διάλειμμα

3^η συνεδρία: συντονιστής Ιωσήφ Παναγιώτης

11.40-12.00: **Καλιαμπός Λευτέρης**, συνταξιούχος, καθηγητής μαθηματικών, ΤΕΙ Λάρισσας,
«Ανακάλυψη των μαθηματικών του Δεινοκράτη στην Αλεξάνδρεια, στην Αμφίπολη,
στους τάφους των Αιγών και στα μνημεία της Χαιρώνειας»

12.00-12.20: **Νικολάου Γ. Άννα**, φιλόλογος-συγγραφέας,
«Συμβουλές ποιοτικής ζωής από τον Βοιωτό Πλούταρχο»

12.20-12.35: Συζήτηση

4^η συνεδρία: συντονιστής Βιώνης Αθανάσιος

12.35-12.55: **Αρχιμανδρίτης Αλεξανδράκης Θεολόγος**, Διευθυντής του Ιδρύματος
Ποιμαντικής Επιμορφώσεως

Λιάπη Ελένη, φιλόλογος- συνεργάτης του Ιδρύματος Ποιμαντικής
Επιμορφώσεως

«Η Ιερά Μονή Οσίου Λουκά εν Στειρίω : Ένα μοναδικό βυζαντινό μνημείο».

12.55-13.15: **Κωστάρα Μαρία**, πολιτικός μηχανικός ΤΕ της ΕΦΑ Βοιωτίας,

«Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική στον οικισμό Μαυρονερίου του Νομού Βοιωτίας.
Μια πρώτη προσέγγιση-καταγραφή».

13.15-13.30: Συζήτηση

Τέλος συνεδριών

Απόγευμα:

17.00 – 18.30: Ξενάγηση στο Μουσείο της Χαιρώνειας & στις αρχαιότητες του οικισμού
(Κουντούρη Έλενα)

19.00- 21.00: Περιήγηση στη Δαύλεια (Κακόγιαννος Στέργιος, Δέλλιος Ευάγγελος,
Γούλα.Ε.).

21.00: Δείπνο

15 Σεπτεμβρίου 2024, Κυριακή,

Άγιος Γεώργιος, Αίθουσα εκδηλώσεων Μουσικού Σχολείου Λιβαδειάς, 9.00-14.00

1^η συνεδρία: συντονίστρια: Χαραμή Αλεξάνδρα

9.00-9.20: **Σπυρόπουλος Γ. Θεόδωρος**, αρχαιολόγος,
«Η Ιτωνία της Κορώνειας»

9.20-9.40: **Γούλα Ελένη**, αρχαιολόγος της ΕΦΑ Βοιωτίας, υποψήφια διδάκτωρ
Πανεπιστημίου Αιγαίου,

«Βοιωτοί & Ιτωνία Αθηνά: Το μινυακό υπόβαθρο μιας «θεσσαλικής» λατρείας»

9.40-10.00: **Βασιλοπούλου Βιβή**, επίτιμη Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων & Πολιτισμικής
Κληρονομιάς,

«Το Άντρο των Λιβηθρίδων Νυμφών στον Ελικώνα Μία ακόμη κοιτίδα του Πάνα»

10.00-10.20: **Γεωργιάδου Γεωργία**, αρχαιολόγος,

«Πήλινα ειδώλια ένθρονων γυναικείων μορφών από το Λειβήθριο άντρο του
Ελικώνα στη Βοιωτία»

10.20-10.35: Συζήτηση

10.35-11.05: Διάλειμμα

2^η συνεδρία: συντονίστρια Βασιλοπούλου Βασιλική

11.05-11.25: **Αραβαντινός Βασίλειος**, επίτιμος Έφορος του ΥΠΠΟ,

«Λατρείες στην κορυφή του Ελικώνα και ο Ασκραίος ποιητής Ησίοδος»

11.25-11.45: **Κορδοπάτη Ιωάννα**, θεολόγος Β/θμιας Εκπαίδευσης-στέλεχος Ιδρύματος
Ποιμαντικής Επιμορφώσεως Ι.Α.Α.,

«Η διαχρονία των ιερών τόπων στο βουνό του Ελικώνα»

11.45-12.05: **Λογοθέτης Δημήτριος**, αρχαιολόγος-υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής
αρχαιολογίας ΕΚΠΑ,

*«Τιμῶσι τὸ Σκῆπτρον: Μια προκαταρκτική μελέτη της λατρείας του Διός στη Δ.
Βοιωτία»*

12.05-12.20: Συζήτηση

3^η συνεδρία: συντονίστρια Βακιρτζηδέλη Σοφία

12.20-12.40: **Βιώνης Αθανάσιος**, καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο
Κύπρου,

«Το «χωρίον» στη Βυζαντινή Βοιωτία (7ος-14ος αι. μ.Χ.)»

12.40-13.00: **Λιάννης Γεώργιος**, ερευνητής-επίτιμος δικηγόρος,

*«Τα χωριά της κοιλάδας του Ελικώνα & της Κορωνειακής (πρώην δήμου
Κορωνείας, πρώην Δήμου Πέτρας)»*

13.00-13.20: **Μίχου Βασιλική**, εκπαιδευτικός-φιλόλογος,

«Αγιοργίτικα Ενθυμήματα»

13.20-13.40: **Περγαντά Γιαννούλα**, φαρμακοποιός,

«Η χλωρίδα του τόπου μας από την αρχαιότητα στις μέρες μας»

13.40-13.55: Συζήτηση

Τέλος συνεδριών

Απόγευμα:

18.00-20.00: Περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο της Κορώνειας (Bintliff John) & του Αγίου
Ταξιάρχη (πηγές Πότζας), (Γούλα Ελένη)

20.30- 21.00: Περιήγηση στον Άγιο Γεώργιο (μακρυνάρια, εκκλησία του Αγίου Ιωάννη
Προδρόμου & παλιά βρύση), (Βιώνης Αθανάσιος, Γούλα Ελένη)

21.00: Παρουσίαση παραδοσιακών χορών από τους πολιτιστικούς συλλόγους.

**Εκπαιδευτικά Εργαστήρια Τοπικής Ιστορίας του Δήμου Λεβαδέων,
«Ο ρόλος του νερού στην πολιτισμική συγκρότηση του τόπου μου»,
20-22 Σεπτεμβρίου 2024.**

Η δράση υλοποιείται με τη συνεργασία του Ινστιτούτου Τοπικής Ιστορίας και αφιερώνεται στη μνήμη της Άννας Ψωμά και στο έργο της αρχιτεκτονικής μνήμης που μας κληροδότησε.

20 Σεπτεμβρίου 2024, Παρασκευή,

08.30–12.00 Ιστορική-αρχαιολογική περιήγηση στις πηγές της Έρκυνας, Κάστρο, ιερό Βασιλέως Διός, Λατομείο.

18.00-21.00: **Κεντρική Εκδήλωση** στο Συνεδριακό Κέντρο Κρύας «Χρήστος Παλαιολόγος». Δημόσια συζήτηση για την προστασία και ανάδειξη της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς με εκπροσώπους φορέων: Εφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας, Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ), Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς και Δήμος Λεβαδέων..

Εκπρόσωποι φορέων:

Δρ. Χαραμή Αλεξάνδρα, Προϊσταμένη της ΕΦΑ Βοιωτίας

Δρ. Ανδρέας Σταματάκης, Προϊστάμενος αυτοτελούς Τμήματος Πολιτισμού, Αθλητισμού & Τουρισμού του Δήμου Λεβαδέων.

Διαμαντής Λεωνίδας, Διευθυντής της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Λειβαδιάς.

Σοφία Βακιρτζηδέλη, Προϊσταμένη Τμήματος ΓΑΚ Φθιώτιδας

Συντονιστής συζήτησης : Στεмпίλης Δημήτριος

21 Σεπτεμβρίου 2024, Σάββατο,

Α Φάση Εργαστηρίων

Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς.

Θεωρητική παρουσίαση των Εργαστηρίων απευθυνόμενα μόνο στους συμμετέχοντες που κατόπιν υποβολής αιτήματος έχουν επιλεγεί.

9.00-10.00: **Μέθοδος δόμησης ενός βιβλίου για τον τόπο μου.** Υπεύθυνος: Παπαγιαννόπουλος Κωνσταντίνος. Αρχαιολόγος– Υποψήφιος Διδάκτωρ στη Μεσογειακή Αρχαιολογία (Πανεπιστήμιο Κύπρου) – Πρόεδρος του Ινστιτούτου Τοπικής Ιστορίας.

10.00-11.30: **Τοπογραφία/Χαρτογράφηση.** Υπεύθυνη Σιμώνη Ελένη, Αρχαιολόγος, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Πατρών στο Τμήμα Γεωλογίας-Συνεργάτης Ινστιτούτου Τοπικής Ιστορίας.

11.30-12.30: **Φωτογραφία.** Υπεύθυνος Ζωγόπουλος Βασίλειος. Φωτογράφος, συνεργάτης Ινστιτούτου Τοπικής Ιστορίας.

12.30-13.00 Διάλειμμα

13.00-14.00: **Γεωλογία–Γεωφυσικό περιβάλλον.** Υπεύθυνος Αναγνώστου Χρήστος γεωλόγος-ιζηματολόγος. Αφυπηρετήσας Διευθυντής Ερευνών στο Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ)..

14.00 – 15.00: **Λατρεία.** Υπεύθυνη Γούλα Ελένη, αρχαιολόγος της ΕΦΑ Βοιωτίας, υποψήφια διδάκτωρ στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

15.00-17.00: Φαγητό & Ξεκούραση

17.00-18.00: **Τοπίο πολεμικών συγκρούσεων,** Υπεύθυνοι: Φάππας Ιωάννης & Ιωσήφ Παναγιώτης, Καθηγητές αρχαιολογίας & επιστημονικοί διευθυντές στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης.

18.00–19.00: **Τοπίο οικονομικής δραστηριότητας,** Υπεύθυνος Στεмпίλης Δημήτριος. Ιστορικός – δημοσιογράφος, συνεργάτης Ινστιτούτου Τοπικής Ιστορίας.

19.00 – 20.00: **Προφορική ιστορία.** Υπεύθυνος Λυμπεράτος Μιχαήλ, Διδάκτωρ Σύγχρονης Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, ερευνητής-συγγραφέας & διευθυντής στο Γ Γυμνάσιο Λιβαδειάς.

22 Σεπτεμβρίου 2024, Κυριακή

Β φάση εργαστηρίων

Βιωματική δράση στο πεδίο (ποτάμι Έρκυνα, Κρύα της Λιβαδειάς, Μεσαιωνικό Κάστρο) με συμμετοχή των εκπαιδευόμενων & των εκπαιδευτών.

8.30-10.00: «συνομιλώντας με την Έρκυνα». Περιδιάβαση στην όχθη του ποταμού υπό την καθοδήγηση του κ. Λάιου Γιώργου.

10.00-13.00: Έρευνα στο πεδίο

Οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν από την προηγούμενη χωριστεί σε ομάδες σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους ως προς τα 4 θεωρητικά πεδία των Εργαστηρίων (γεωλογία-γεωφυσικό περιβάλλον, λατρευτικό τοπίο, τοπίο πολεμικών συγκρούσεων, τοπίο οικονομικής δραστηριότητας) και θα έχει επιλεγεί το αντικείμενο της έρευνάς τους. Θα επιχειρήσουν, ακολουθώντας τους μεθοδολογικούς άξονες του υπευθύνου Εργαστηρίου της ομάδας στην οποία ανήκουν, να τεκμηριώσουν την έρευνά τους με τα ερευνητικά εργαλεία της χαρτογράφησης, της φωτογράφισης και των συνεντεύξεων, αξιοποιώντας υλικό που ο υπεύθυνος του κάθε εργαστηρίου μπορεί να τους έχει δώσει και υπό την καθοδήγηση τους.

13.00-14.00: Συνεντεύξεις

14.00-15.00: Παρουσίαση του υλικού της έρευνας ανά ομάδα

15.00: Γεύμα της εκπαιδευτικής ομάδας